

Jaarstukken 2022

Versie: Vastgesteld door Raad

29 juni 2023

Waar staan we op financieel gebied

De Jaarstukken 2022 sluiten af met een positief saldo van € 8,2 miljoen. In de 4^e kwartaalbrief 2022 werd nog een positief saldo van € 2,8 miljoen verwacht. Uiteindelijk is het saldo € 5,4 miljoen positiever dan verwacht.

Belangrijke oorzaak van het positieve saldo is dat we in 2022 niet aan alle werkzaamheden zijn toegekomen die we ons hadden voorgenomen in de begroting. Bovendien ontvingen we vanuit het Rijk in december nog extra gelden voor werkzaamheden die we in 2023 gaan inzetten. In totaal betreffen deze gelden een bedrag van € 3,6 miljoen.

De capaciteit van onze organisatie stond in 2022 onder druk. We hadden te maken met veel vacatures, een krappe arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim. Desondanks hebben we in 2022 veel zaken opgepakt die we niet hadden voorzien in de Programmabegroting 2022 zoals de opvang van Oekraïense vluchtelingen, het tijdelijk opvangen van asielzoekers en de opstellen en uitvoeren van de steunimpuls. Deze onvoorziene zaken hebben veel ambtelijke inzet hebben gevraagd. Met als resultaat dat niet alle ambities die we ons in de begroting hadden voorgenomen al in 2022 konden worden gerealiseerd. Hier gaan we, zoveel als mogelijk, in 2023 alsnog invulling aan geven.

Verder op in deze paragraaf is een overzicht opgenomen hoe het resultaat tot stand is gekomen. Dit betreft de grootste afwijkingen. In de jaarrekening is per programma een gedetailleerde analyse terug te vinden.

De regelgeving schrijft voor dat het rekeningresultaat bestaat uit een resultaat voor verrekening met de reserves en een resultaat na verrekening met de reserves. Deze opbouw ziet er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten	Bedrag begroot primitief	Begroting na wijziging	Realisatie
Baten	98.656	100.837	102.463
Lasten	-98.575	-95.859	-91.473
Subtotaal	81	4.978	10.990
Onttrekkingen aan reserves	666	2.385	2.404
Toevoegingen aan reserves	-214	-4.545	-5.141
Subtotaal	452	-2.160	-2.737
Saldo van baten en lasten	533	2.818	8.253

Wij stellen voor het positieve resultaat van € 8,2 miljoen conform bestaand beleid in de Algemene Reserve te storten.

In de 1^e kwartaalbrief 2023 hebben we de voorstellen tot overheveling van budget opgenomen. Deze voorstellen verrekenen we met de Algemene Reserve zodat deze niet opnieuw invloed hebben op het rekeningresultaat.

Per saldo blijft er een positief resultaat, dit versterkt ons weerstandsvermogen.

De grootste verrekeningen met de reserve is het gevolg van storting van € 3,2 miljoen in de Reserve Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. De actualisatie van het Meerjarenperspectief Grondzaken resulteerde in een onttrekking van € 0,8 miljoen met de Reserve Grondzaken.

Bestemming rekeningresultaat

Financieel beleid is het saldo van de jaarrekening te storten in de Algemene reserve, hierdoor neemt het weerstandsvermogen verder toe.

Beslispunten reservepositie

De jaarrekening bevat enkele beslispunten die betrekking hebben op de reservepositie. Het betreft de uitvoering van bestaande beleidsregels.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Voor de egalisatie van het tarief afvalstoffenheffing is een egalisatievoorziening in het leven geroepen. Per 1 januari 2022 was deze voorziening leeg. Dit is de afgelopen jaren al het geval. Uitgangspunt was dat dit zou worden hersteld door de hogere inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing. Door verschillende oorzaken bleven de uitgaven de laatste jaren stijgen. Het negatieve verschil over 2019, 2020 en 2021 is ten laste van de algemene middelen gebracht. In totaal bedraagt dat € 507.000.

In de begroting 2022 hielden we rekening met een dotatie aan de egalisatievoorziening. De werkelijk lasten zijn ook in 2022 zo hoog dat de dotatie niet kon plaatsvinden en dat er alsnog een tekort van € 207.000 is ontstaan. Het exploitatietekort op afval is ten laste van het rekeningsaldo gebracht. De egalisatievoorziening blijft hierdoor leeg. Bij de tariefstelling voor de komende jaren sturen we er op aan dat de egalisatiereserve weer positief wordt.

Reserve Grondzaken en Voorziening Verlies Grondzaken

In de Nota Grondbeleid is vastgelegd dat we in Diemen werken met een Reserve Grondzaken en een Voorziening Verlies Grondzaken. De Reserve Grondzaken is ingesteld als een aparte reserve binnen de gemeentelijke financiën, waardoor de financiële resultaten en risico's van de grondzaken apart zichtbaar zijn ten opzichte van de overige gemeentelijke taken. In de Voorziening Verlies Grondzaken worden verwachte negatieve resultaten van de grondexploitatie(s) voorzien.

Per saldo is uit de Reserve Grondzaken € 807.000 onttrokken. Per 31 december 2022 bedraagt de stand van de reserve € 9.147.000.

In de Voorziening Verlies Grondzaken is € 203.000 gestort. Per 31 december 2022 bedraagt de stand van de voorziening reserve € 677.000.

In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2022 is een gedetailleerde uitwerking van alle onttrekkingen en dotaties terug te vinden.

Algemene reserve / weerstandsvermogen

Onderstaand de stand van de Algemene reserve per 31 december 2022.

Ontwikkeling Weerstandsvermogen	
Algemene reserve (inclusief risicoreserve)	
- stand per 1 januari 2022	17.695
- mutaties	1.822
Stand per 31 december 2022	19.517
Reserve grondzaken	
- stand per 1 januari 2022	9.954
- mutaties	-807
Stand per 31 december 2022	9.147
Saldo Jaarrekening 2022	8.253
Stand inclusief besluiten Jaarrekening 2022	36.917

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De algemene reserve is in 2022 verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Voor de lopende grondexploitaties waar verliezen verwacht worden is de ' Voorziening Verlies Grondzaken' aangevuld vanuit de Reserve grondzaken.

Het woningtekort is groot en de ambitie voor meer sociale woningen leveren in samenhang met de beperkte grond die aanwezig is, risico's op voor nieuwe grondexploitaties.

We leven in economisch onzekere tijden. De inflatie is hoog, de prijzen voor grondstoffen zijn enorm gestegen en ook de rente stijgt. Al deze ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op onze grondexploitaties. Voor het opvangen van negatieve resultaten zijn we verplicht een voorziening aan te leggen (Voorziening Verlies Grondzaken). Om de Voorziening Verlies Grondzaken op het gewenste niveau te houden verrekenen we met de Reserve Grondzaken. De reserve Grondzaken is goed gevuld, daarmee zijn we in staat negatieve ontwikkelingen op te vangen.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Voldoende'.

De structurele risico's zijn dit jaar toegenomen. De herverdeling van het Gemeentefonds heeft voor Diemen grote negatieve gevolgen. Dit nadeel is op basis van de informatie uit de Meicirculaire 2022 voorlopig becijferd op € 2,9 miljoen structureel. Het is nog niet duidelijk welke compensatie en ingroeiregeling het Rijk hier tegenover zet. Het nadeel zal zich vanaf 2026 voordoen.

De kosten voor jeugdzorg blijven toenemen. Vooral het aantal complexe jeugdzorgcliënten neemt in aantal toe en brengt hoge kosten met zich mee. Nog steeds zetten we volop in op de beheersing van de kosten binnen de specialistische jeugdhulp, dit blijkt weerbarstige materie. Binnen het programma 'Grip en controle sociaal domein' is vooral ingezet op contractmanagement. Samen met de andere DUO-organisaties hebben we het project 'Datagedreven sturing' gestart. Doel is op basis van de bestaande data beter te kunnen prognosticeren.

Voor het structurele begrotingsevenwicht brengen de inflatie, de energiecrisis en de stijgende rente forse risico's met zich mee. We zijn in 2023 gestart met het verzamelen van de gevolgen van deze risico's. In de 2e kwartaalbrief 2023 en de Kadernota 2024 nemen wij u mee in onze bevindingen. Voor 2022 zijn deze risico's nog beperkt gebleven.

Conclusie

2022 kunnen we financieel gezien positief afsluiten. Verhoudingsgewijs hadden we meer meevallers dan tegenvallers. Zo ontvingen we extra Rijksmiddelen voor de opvang van vluchtelingen en de ondersteunende maatregelen voor de energiecrisis. Na overheveling van de budgetten is er nog steeds een positief saldo waardoor onze algemene reservepositie verbeterd. Deze goede reservepositie geeft ons in de toekomst enig comfort wanneer financiële risico's zich daadwerkelijk voor gaan doen.

Verklaring van het resultaat

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste afwijkingen die zich sinds de 4e kwartaalbrief 2022 hebben voorgedaan. Verderop in de jaarrekening vindt u per programma een overzicht van afwijkingen met toelichting.

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2022		2.818
Sociaal		
Jeugdzorg	De kostenoverschrijding op jeugd in 2022 wordt voor een groot deel verklaard door vertragingen in het berichtverkeer bij de aanbieder. Oftewel over de laatste maanden van 2022 zijn met terugwerkende kracht declaraties ontvangen over de eerdere maanden in 2022. Conclusie is dat we in 2022 meer kinderen in zorg gehad hebben dan in voorgaande jaren, namelijk 50 unieke cliënten meer. Daarbij geldt dat de kostenontwikkeling voor het segment waarin veel kinderen zijn behandeld (segment B) hoog was.	-953
Participatiewet	Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af (sterfhuisconstructie), dit leverde in 2022 een voordeel van € 89.000 op. In 2022 heeft Pantar een bijdrage voor de transitievergoeding ad € 38.000 ontvangen. Het bedrag is doorgestort naar Diemen.	127
Wmo	Na afloop van de maatregelen tegen het coronavirus heeft het een tijdje geduurd voordat het gebruik van Wmo-voorzieningen, waaronder het Wmo-vervoer, weer op het peil van voor de coronacrisis was. Hierdoor is € 326.000 van het budget niet volledig besteed in 2022. In lijn hiermee is ook het budget voor Wmo-maatwerkvoorzieningen niet volledig besteed in 2022. Er resteert € 59.000.	385
Steunimpuls voor mensen in financiële problemen	In de 4e kwartaalbrief 2022 is besloten budget beschikbaar te stellen voor de steunimpuls voor mensen in financiële problemen. Dit budget is in 2022 nog niet besteed. In 2022 is vooral gewerkt aan het bedenken en uitwerken van plannen. De uitvoering van de plannen zal 2023 gebeuren. In de eerste kwartaalbrief 2023 is dit budget voor 2023 beschikbaar gesteld.	231
Inburgering	Begin 2022 ging de prioriteit uit naar de opvang en huisvesting van Oekraïense vluchtelingen. Vervolgens hebben we asielzoekers opgevangen. Daarna ging de aandacht vooral uit naar steunmaatregelen als gevolg van de energiecrisis. Met als gevolg dat het budget voor inburgering in 2022 nauwelijks is ingezet. Er resteert € 320.000 waarvan € 220.000 een incidenteel karakter heeft. In de 1e kwartaalbrief is het incidentele budget beschikbaar gesteld voor 2023. Tevens was er geen onttrekking uit de reserve nodig van € 144.000.	176
Inkomen en armoede		
Bijstandsverlening	De verwachting was dat ten opzichte van 2021 het aantal bijstandsuitkeringen in 2022 zou stabiliseren. Werkelijk is het aantal teruggelopen. Dit levert een voordeel van € 450.000 op in de uitgaven voor uitkeringen. Daarentegen verloopt de terugvordering van uitkeringen moeizamer en is € 118.000 extra in de voorziening gestort. Doordat er veel statushouders zijn gehuisvest is er een toename op de bijzondere bijstand (inrichtingskosten), per saldo is € 105.000 meer besteed dan begroot.	227
Eenmalige energietoeslag 2022	Om de aanvragen die in 2023 worden gedaan te kunnen afhandelen is voorgesteld om de resterende € 170.000 van het budget van 2022 over te hevelen naar 2023. Dit hebben we verwerkt in de 1e kwartaalbrief 2023.	170
Compensatie ureninzet opvang vluchtelingen	Het Rijk compenseert de kosten voor de opvang van vluchtelingen, hieronder vallen ook de kosten van de ambtelijke capaciteit. Totaal is € 189.000 aan personeelskosten in rekening gebracht.	189

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2022		2.818
Onderwijs		
Onderwijsachterstanden-beleid (OAB)	Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor het uitvoeren van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB), deze middelen zijn de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Dit geeft de mogelijkheid om werkzaamheden op het gebied van onderwijsachterstanden die we eerst uit de algemene middelen bekostigde vanaf nu uit de rijksmiddelen tekunnen bekostigen.	170
Huuropbrengsten Brede School Holland Park	Er is in 2022 rekening gehouden met de opbrengsten voor verhuur van de brede school in Holland Park, deze school is echter nog in aanbouw en wordt in 2023 opgeleverd.	-101
Gebiedsontwikkeling		
- Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging	Vanuit het gemeentefonds heeft het Rijk geld overgedragen naar de gemeenten voor de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt en nog maken in de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Diemen heeft in 2022 voor de Omgevingswet € 240.000 ontvangen en voor de Wkb € 40.000. In de 1e kwartaalbrief 2023 is dit voor 2023 beschikbaar gesteld.	280
Leefomgeving en klimaat		
Afval	Ondanks de hogere opbrengsten afvalstoffenheffing is er een tekort ontstaan in de exploitatie van het ophalen en verwerken van afval. Deels wordt dit veroorzaakt door een afrekening uit 2021, deels omdat de verwachte afvalvermindering na de coronacrisis is uitgebleven en deels door de invoering van maatregelen in het afvalplan die pas in de toekomst gaan renderen. Hierdoor is de verwachte dotatie aan de egalisatievoorziening komen te vervallen en komt het tekort ten laste van het rekeningresultaat (algemene middelen).	-207
Vrijval saldo Oost West as.	Omdat de infrastructurele werkzaamheden van het project de Oost-West as zijn afgerond heeft in de 4e kwartaalbrief 2022 een voorschot op de financiële afsluiting plaatsgevonden. Van het batige resultaat is € 3.200.000 gestort in de Reserve Kwaliteitsplan Openbare Ruimte en is € 275.000 gedoteerd aan de Voorzieningen Groot Onderhoud Openbare Ruimte. Het project had meerder financieringsbronnen, waaronder diverse subsidieregelingen. De toegekende subsidies zijn inmiddels definitief vastgesteld en ontvangen. Dat is reden dat we het restantsaldo van het project Oost-West as (€ ,1,24 miljoen) niet langer als balanspost mogen meenemen maar moeten laten vrijvallen aan het rekeningresultaat 2022. Dit terwijl er nog geluidwerende maatregelen nodig zijn. Voor deze geluidwerende maatregelen vragen we in 2023, via een kwartaalbrief, alsnog budget voor deze geluidwerende werkzaamheden aan.	1.240
Samen besturen		
Voorziening pensioenen	Op 31 december 2021 was de stand van de "voorziening pensioenen" € 2,9 miljoen. Jaarlijks doteren we € 75.000 in de voorzieng. Door expiratie van twee pensioenen is een bedrag van € 38.000 ontvangen. Er is € 88.000 uitbetaald aan pensioenen. Ieder jaar herberekenen we de hoogte van de pensioenvoorziening. Doordat de rekenrente ten opzichte van 2021 fors is gestegen, komt de pensioenberekening uit op een lagere pensioenverplichting. Per 31 december 2022 bedraagt deze betalingsverplichting € 2,3 miljoen. Om aan te sluiten bij dit saldo hebben wij een bedrag van € 668.000 laten vrijvallen.	668
Inhuur personeel	Per abuis is het budget dat ingezet kan worden voor de inhuur van personeel voor langdurig zieken (€ 140.000) niet ingezet (afgeraamd in de 4e kwartaalbrief). Voor Diemen '22 is niet het gehele inhuurbudget gebruikt, € 89.000 resteert.	229

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2022		2.818
Financiën		
Algemene uitkering	De Decembercirculaire 2022 leidt tot een fors hogere uitkering vanuit het Gemeentefonds. Grotendeels zijn de extra middelen bedoeld voor werkzaamheden die we in 2023 gaan uitvoeren (bijvoorbeeld energietoeslag en bijzondere bijstand studenten. In 2022 komt de hogere uitkering ten gunste van het saldo 2022. In de eerste kwartaalbrief 2023 zijn deze budgetten alsnog aangevraagd. Over 2020 en 2021 is alsnog een uitkering van € 70.000 ontvangen.	1.351
Bijstellen voorziening dubieuze debiteuren	Ten tijde van de coronacrisis hebben we € 0,5 miljoen extra in de voorziening dubieuze debiteuren gestort. Achteraf bleek dat deze storting niet ingezet hoefde te worden en we weer terug kunnen naar de reguliere onderbouwing van de voorziening. Dit houdt in dat in 2022 € 680.000 vrij kan vallen uit de voorziening en ten gunste komt van het rekeningssaldo 2022.	680
Belastingopbrengsten	De opbrengst van de onroerende zaakbelastingen voor niet-woningen is € 345.000 hoger dan geraamd. Het voordeel ontstaat door het alsnog opleggen van belastingaangiften over eerdere jaren. Daarnaast is er areaaluitbreiding en zijn de WOZ-waarden van niet-woningen harder gestegen dan verwacht. Verwachting was dat de opbrengst toeristenbelasting in 2023 vanwege de coronacrisis nog lager zou zijn. Bovendien wordt voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen geen toeristenbelasting afgedragen. Uit de laatste informatie blijkt de bezetting uiteindelijk toch mee te vallen en ontvangen we meer toeristenbelasting dan verwacht.	488
Overige verschillen		
Overige verschillen		85
Rekeningsaldo 2022		8.253

Baten en lasten per programma

Baten en lasten	Lasten	Baten
Sociaal	-23.789	501
Veilig	-3.308	114
Inkomen en armoede	-15.621	11.327
Vrije tijd	-5.083	2.553
Onderwijs	-3.054	1.177
Gebiedsontwikkeling	-7.227	6.476
Leefomgeving en klimaat	-20.381	11.288
Verkeer	-2.251	1.856
Samen besturen	-14.729	1.085
Financien	-1.172	68.490
Totaal	-96.614	104.867
Saldo van baten en lasten		8.253

